

Sygnatura akt I C 699/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 12-11-2014 r.

Sąd Okręgowy w Koninie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jan Bartniak

Protokolant: st. sekr. sąd. Małgorzata Urban

po rozpoznaniu w dniu 12-11-2014 r. w Koninie

sprawy z powództwa **M. O.**

przeciwko (...) **SA w W.**

o zadośćuczynienie w kwocie 90.000-zł

1. Zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda M. O. kwotę 50.000 zł (pięćdziesiąt tysięcy złotych)z ustawowymi odsetkami od dnia 24.12.2013 r. do dnia zapłaty.
2. Oddala powództwo w pozostałym zakresie.
3. Nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Koninie tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych: od pozwanego (...) S.A. w W. kwotę 2.595,45-zł (dwa tysiące pięćset dziewięćdziesiąt pięć złotych czterdzieści pięć groszy) i od powoda M. O. z zasądanego mu roszczenia kwotę 2.123,55-zł (dwa tysiące sto dwadzieścia trzy złotych pięćdziesiąt pięć groszy).
4. Znosi wzajemnie między stronami koszty procesu.

SSO Jan Bartniak

Sygn. akt I C 699/13

UZASADNIENIE

Powód M. O. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A w W. kwoty 90.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16.05.2013 r. do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia zgodnie z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c., jak również wniósł o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 7200 zł, wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa wysokości 17 zł, ewentualnie zasądzenia kosztów według spisu kosztów, który zostanie przedłożony na rozprawie. W uzasadnieniu pozwu powód wskazywał, że w dniu 11 lipca 2003 r. w L. na ul. (...), kierujący samochodem osobowym marki S. (...) o nr rej. (...) umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że jadąc w terenie zabudowanym z nadmierną prędkością 109 km/h podczas manewru wyprzedzania potrafił kierującą rowerem K. O., która na skutek odniesionych obrażeń ciała poniosła śmierć na miejscu. Powód podał, także że sprawca zdarzenia został prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Słupcy z dnia 19 marca 2004 r., sygn. akt II K (...) na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat, a pojazd sprawcy wypadku posiadał obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym Zakładzie (...). Powód zgłosił swoje roszczenie wobec pozwanego dotyczące przyznania zadośćuczynienia w kwocie 90.000 złotych, jednakże

strona pozwana „decyzją kończąca proces likwidacji szkody powoda” z dnia 15.05.2013 r. odmówiła wypłaty sąd żądanie odsetek określono od dnia 15.05.2013 r. Powód wskazał również, że „... razem wydaliśmy na świat czwórkę naszych dzieci...śmierć żony była dla niego ogromną tragedią, ... była ode mnie dużo młodsza, aż o 19 lat. Myślałem, że będzie przy moim boku do końca moich dni... Poczulem się osamotniony, opuszczony. Zostałem sam z synem A., ... nigdy nie pogodzi się z Jej odejściem...” (k.6).

Pozwany (...) S.A w W. wniósł (vide k.42-45) o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany zaprzeczył wszelkim twierdzeniom pozwu wyraźnie przez siebie nie przyznanym. Potwierdził zaistnienie szkody, wynikającej z wypadku drogowego, w którym śmierć poniosła K. O. oraz to, że sprawca wypadku podlegał ochronie ubezpieczeniowej u pozwanego. Pozwany wskazał, iż kwestionuje powództwo co do zasady i wysokości, zaprzeczając by podstawę prawną żądania mógł stanowić art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Pozwany wskazał także, że przed 2008 r. nie było możliwości przyznania osobom bliskim zmarłego zadośćuczynienia za ich własną krzywdę, natomiast art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c., może stanowić podstawę do żądania zadośćuczynienia jedynie dla osoby, której dobro osobiste zostało naruszone czynem niedozwolonym, gdy czyn ten godził bezpośrednio w to dobro. Pozwany zakwestionował również żądanie pozwu co do wysokości, gdyż stan faktyczny sprawy nie uzasadnia żądania zadośćuczynienia w tak znacznych rozmiarach. Ponadto pozwany wskazał, że w przypadku ewentualnego uwzględnienia powództwa odsetki ustawowe powinny być zasądzone od dnia wyrokowania. Co do kosztów procesu wskazał, że brak jest podstaw do zasądzenia ich w wysokości dwukrotności stawki minimalnej, gdyż pełnomocnik powoda „niejako specjalizuje się w tego typu sprawach”, a w oparciu o to samo zdarzenie wystąpił przed tutejszym Sądem także z roszczeniami z powództwa dzieci zmarłej, w sprawach: I C 634/13 (z powództwa córki zmarłej K. W.) i C 592/13 (z powództwa A. O. syna zmarłej).

Sąd ustalił, co następuje :

W dniu 11.07.2003 r. żona powoda K. O. w miejscowości L. kierowała rowerem, jednocześnie w tym samym kierunku z prędkością 109 km/h poruszał się kierujący samochodem marki S. (...) o nr rej. (...) B. Z., który podczas wykonywania manewru wyprzedzania, potrącił K. O.. Na skutek odniesionych obrażeń ciała K. O. poniosła śmierć na miejscu (bezsporne).

Samochód marki S. (...) o nr rej. (...) stanowił własność J. C. zam. B., ul. (...) i to on miał zawartą z pozwanym umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.(bezsporne). W dniu 11 lipca 2003 r. powyższym samochodem marki S. (...) o nr rej. (...) kierował – jako samochodem służbowym - B. Z. (bezsporne).

Sąd Rejonowy w Słupcy prawomocnym wyrokiem z dnia 19.03.2004 r. sygn. akt II K (...) skazał B. Z. za to, że w dniu 11.07.2003 r. w L. na ul. (...) kierując samochodem marki S. (...) nr rej. (...) umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że jadąc w terenie zabudowanym z nadmierną prędkością 109 km/h podczas manewru wyprzedzania potrącił kierującą rowerem K. O., która na skutek odniesionych obrażeń ciała poniosła śmierć na miejscu tj. za przestępstwo z art. 177 § 2 kk na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby oraz karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 30 złotych każda stawka (niesporne nadto wyrok Sądu Rejonowego w Słupcy sygn. akt II K (...) w katach szkodowych pozwanego nr PL (...)). K. O. w chwili wypadku miała 54 lata, nie pracowała zawodowo, zajmowała się prowadzeniem domu, mieszkała razem z 73-letnim wtedy mężem (który na emeryturę udał się w wieku 65 lat) i z najmłodszym z dzieci - synem A. O. (ur. (...)), który wedle powoda uczył się w szkole zawodowej zawodu stolarza i z córką I., która wprawdzie była zamężna ale mieszkała z rodzicami i bratem, a do męża wyprowadziła się po roku. (vide powód k.111-112) Wszyscy ww. prowadzili gospodarstwo domowe. Powód o śmierci żony dowiedział się gdy wracał z zakupami i natknął się na miejsce zdarzenia. Przeżył szok, przez okres roku występowała u niego (prawidłowa w takich sytuacjach) reakcja żałoby: dominowało uczucie smutku, niezdolność do przeżywania pozytywnych emocji, tęsknota i brak bliskiej osoby. Powód nie podejmował specjalistycznego leczenia, sam uporał się z tymi objawami. (opinia biegłej specjalisty psychiatry M. R. (1) k.126) Aktualnie (w trakcie pobytu na rozprawie w dniu 14.02.2014r. i podczas badań przeprowadzonych przez biegłą psychiatrę w

dniu 23.04.2014 r.) powód osoba 83 letnia, od 11 lat wdowiec, ma problemy z samodzielnym poruszaniem się, a rozmowa z biegłą była dla niego stresująca i wyczerpująca, mimo dobrej opieki ze strony mieszkających z nim syna A. i synowej, tęskni za zmarłą żoną. Występujące u powoda objawy psychopatologiczne nie stanowią trwałego uszczerbku na zdrowiu w rozumieniu Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania. (Dz. U. 2002 nr 234 poz. 1974).

Powód jest osobą o znacznym stopniu niepełnosprawności, jego stan zdrowia wynika zarówno z przeżytego stresu jak i przewlekłych chorób somatycznych i fizjologicznych zmian w Ośrodkowym Układzie Nerwowym charakterystycznych dla wieku, a pobyty powoda w szpitalu są zbyt odległe w czasie od zdarzenia z dnia 11.07.2003 r., by można je wiązać z pogorszeniem stanu somatycznego powoda wywołanym przez stres związany z ww. zdarzeniem. (vide cyt. opinia biegłej M. R. k.124-126 ik.151-151v) Problemy ze zdrowiem powoda wynikają z choroby nóg, chorował na nie jeszcze za życia żony, dwa i pół roku temu miał zawał.(powód k.111v) Powód pobiera emeryturę w kwocie 1.400 zł. miesięcznie netto.(powód k.11). W 2004r. z tytułu pogorszenia sytuacji życiowej powoda w związku ze śmiercią żony otrzymał od pozwanego odszkodowanie w kwocie 10.000 zł. w oparciu o przepisy art.446§ 3 k.c.(niesporne, nadto pismo pozwanego z dnia 06.08.2004 r. w jego aktach szkodowych) Aktualnie powód mieszka z synem A., synową J. wnuczką M.(ur.24.10. (...)) Z domowników powoda poza powodem jedynie syn osiąga dochód w kwocie po 500 zł. miesięcznie (oświadczenie powoda o stanie majątku, rodzinnym i dochodach k.10-11).

Pismem (...) Centrum (...) z dnia 10.05.2013 r. skierowanym do pozwanego, pięciu pokrzywdzonych skutkiem zdarzenia z dnia 11 lipca 2003 r., w tym powód wystąpiło o wypłatę zadośćuczynienia, w tym powód w kwocie 100.000 zł., za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią K. O. (vide akta szkody. Pozwany, pismem z dnia 15.05.2013 r. poinformował powoda iż w ocenie Zakładu (...) brak jest podstaw do przyznania zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 23 k.c. oraz art. 24 k.c. (dowód : akta szkody pozwanego nr (...)).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: zeznań powoda M. O. (k.111-112), opinii biegłego sądowego w dziedzinie psychiatrii M. R. (1) (k.124-126 i k.151-151v) oraz dokumentów w postaci oświadczenia powoda o stanie zdrowia, rodzinnym, majątku, dochodach i środkach utrzymania powoda (k.10-11v i k. 96-97) nadto całości dokumentów zawartych w aktach szkodowych pozwanego nr (...).

Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie jest sporny między stronami, z tym że każda ze stron z danego materiału dowodowego wywodzi odmienne skutki prawne. Sąd dał wiarę zeznaniom powoda M. O., gdyż były one spójne oraz znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie. Wartość dowodowa dokumentów zgromadzonych w sprawie nie budziła zdaniem Sądu wątpliwości. W ocenie Sądu opinia powołanego w sprawie biegłego psychiatry jest jasna i logiczna, a wnioski należycie i wyczerpująco uzasadnione, nie kwestionowane przez strony procesu.

Sądowi z urzędu znany jest fakt, że w sprawach tutejszego Sądu związanych z tym samym zdarzeniem (z dnia 11.07.2003 r.) o sygn.. akt IC 634/13 (z powództwa córki zmarłej) i C 592/13 i IA Ca 687/14 Sądu Apelacyjnego w Poznaniu (z powództwa syna zmarłej), zasądzono tytułem zadośćuczynienia kwoty 35.000 zł.(na rzecz córki powoda) i 40.000 zł.(na rzecz syna powoda), a wyrok w sprawie z powództwa syna powoda A. O. jest prawomocny po rozpoznaniu apelacji.

Sąd zważył, co następuje :

Powód M. O. roszczenie swoje wywodzi z obowiązującego w dniu wypadku art. 882 k.c., zgodnie z którym przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi

ubezpieczający albo osoba, na której rzecz zostaje zawarta umowa ubezpieczenia. Zgodnie natomiast z obowiązującym w dniu wypadku § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24.03.2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 26, poz. 310 ze zm.) z ubezpieczenia OC przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem są zobowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest m.in. uszkodzenie ciała i rozstrój zdrowia (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 7.11.2012 r., sygn. III CZP 67/12 OSNC 2013/4/45).

Natomiast z art. 448 k.c. wynika, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu czyje dobro osobiste zostało naruszone odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Należy przy tym zauważyć, iż przedstawione w art. 23 k.c. wyliczenie dóbr osobistych ma charakter przykładowy i spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14.12.2007 r., sygn. akt I A Ca 1137/07, POSAG 2008/1/50; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.01.2010 r. sygn. akt IV CSK 307/09 OSNC – ZD 2010/3/91; uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 22.10.2010 r., sygn. III CZP 76/10 Lex nr 604152; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11.05.2011 r., sygn. I CSK 621/10, Lex nr 848128; uchwałę Sądu Najwyższego z 13.07.2011 r., sygn. III CZP 32/11 OSNC 2012/1/10; uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 7.11.2012 r., sygn. III CZP 67/12 OSNC 2013/4/45; uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 20.12.2012 r., sygn. III CZP 93/12 OSNC 2013/7-8/84).

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego – a zwłaszcza prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Słupcy z dnia 19.03.2004 r. sygn. akt II K (...) w sposób bezsporny wynika, że w dniu 11.07.2003 r. w L. na ul. (...) kierując samochodem marki S. (...) nr rej. (...) B. Z. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że jadąc w terenie zabudowanym z nadmierną prędkością 109 km/h podczas manewru wyprzedzania potrafił kierującą rowerem K. O., która na skutek odniesionych obrażeń ciała poniosła śmierć na miejscu – tj. popełnił przestępstwo z art. 177 § 2 kk. Oznacza to, że skoro winę za spowodowanie tego wypadku ponosi B. Z., to pozwany zgodnie z – obowiązującym w dniu wypadku art. 822 k.c. oraz § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24.03.2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 26, poz. 310 ze zm.) i art. 448 k.c. jest – co do zasady – zobowiązany do wypłaty powodowi stosownego zadośćuczynienia.

Powód M. O. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A w W. kwoty 90.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16.05.2013 r. do dnia zapłaty.

Z art. 448 k.c. wynika, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu czyje dobro osobiste zostało naruszone odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Oznacza to, iż zasądzenie zadośćuczynienia ma charakter fakultatywny i od oceny Sądu, opartej na analizie okoliczności konkretnej sprawy, zależy przyznanie pokrzywdzonemu ochrony w tej formie.

Należy przy tym zauważyć, że podstawową funkcją zadośćuczynienia pieniężnego za naruszenie dóbr osobistych jest funkcja kompensacyjna. Zadośćuczynienie ma wynagrodzić doznaną krzywdę, przy czym należy uwzględnić wszystkie aspekty tej krzywdy. Wobec tego zadośćuczynienie pieniężne, nie będące odszkodowaniem, powinno mieć odczuwalną dla powoda wartość majątkową i wysokość zadośćuczynienia nie może mieć charakteru symbolicznego. Przy określaniu wysokości tego świadczenia trzeba mieć na względzie okoliczności konkretnej sprawy, w tym rozmiar krzywdy oraz indywidualne cechy pokrzywdzonego i jego zdolności powrotu do równowagi psychicznej po upływie określonego czasu, a także brać pod uwagę uzupełniająco wysokość stopy życiowej społeczeństwa.

Powód M. O. w chwili zaistnienia przedmiotowego wypadku miał blisko 73 lata i od 65 roku życia przebywał na emeryturze. O wypadku i śmierci żony dowiedział się dochodząc do miejsca tragicznego zdarzenia tuż po wypadku

i doznał szoku. Powód był tam kiedy ciało jego żony jeszcze tam było. W związku ze śmiercią żony u powoda M. O. wystąpiły cierpienia psychiczne w postaci ostrej reakcji na stres, a następnie reakcji żałoby, silnego poczucia straty, szczegółowo opisane w opinii biegłego psychiatry. Występująca reakcja żałoby miała swoje intensywne nasilenie w ciągu roku, po czym zaczęła ustępować. Powód M. O. nie doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu w sferze psychicznej, w związku ze zdarzeniem z 11.07.2003 r., nie korzystał z pomocy lekarskiej, z porad psychologa i psychiatry. Powód od chwili śmierci żony mieszka z synem A., następnie i jego żoną i wnuczką, z którymi prowadzi wspólne gospodarstwo domowe i którzy (syn, a po ślubie syna i synowa) zapewniają mu pomoc i opiekę. Emerytura powoda stanowi podstawowe źródło utrzymania rodziny.

Mając na względzie powyższe okoliczności, należy zdaniem Sądu uznać, iż roszczenie powoda A. O. – w świetle art. 448 k.c. – dotyczące zadośćuczynienia po śmierci żony K. O. jest uzasadnione co do kwoty 50.000 zł. Natomiast roszczenie powoda z tego tytułu należy zdaniem Sądu uznać za wygórowane i bezzasadne.

W świetle okoliczności niniejszej sprawy należy zdaniem Sądu uznać, iż roszczenie powoda w zakresie dotyczącym odsetek ustawowych jest uzasadnione od momentu gdy pozwany uzyskał informację o ostatecznej wysokości kwoty żądanej co nastąpiło w pozwie, gdyż pisma na które powołuje się powód (pismo powoda z dnia 10.05.2013 r. i odpowiedź pozwanego pismem z dnia 15.05.2013 r.) dotyczyło kwoty żądanej w wysokości innej niż ta która jest dochodzona w pozwie, stąd należało uznać, że pozwany o ostatecznych żądaniach powoda dowiedział się z chwilą doręczenia mu odpisu pozwu tj. w dniu 23.12.2013 r.

W konsekwencji Sąd zasądził od pozwanego (...) S.A w W. na rzecz powoda M. O. kwotę 50.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 24.12.2013 r. do dnia zapłaty **(punkt 1 wyroku)**.

Natomiast roszczenie powoda A. O. w pozostałym zakresie Sąd oddalił jako nieuzasadnione **(punkt 2 wyroku)**.

Na podstawie art. 113 ust. 1 i 2 pkt 1 uksc Sąd nakazał pobrać od stron z należnych bądź wydatkowanych: opłaty stosunkowej od pozwu – 4.500 zł. i wydatków związanych z opinią biegłej – 219 zł. (łącznie 4.719 zł.), stosownie do wyniku procesu: od pozwanego 55% i od powoda z zasądzanego mu roszczenia 45 %, z kwoty stanowiącej sumę zależnej od wartości przedmiotu sporu opłaty sądowej i wydatków poczynionych przez Skarb Państwa.

(punkt 3 wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., znosząc między stronami te koszty, albowiem żądanie powoda zostało częściowo uwzględnione, a nadto określenie należnej powodowi sumy zależało od oceny Sądu **(punkt 4 wyroku)**. Powód wygrał proces w 55%, a koszty procesu poniesione przez strony znane sądowi w chwili zamknięcia rozprawy (art.109 k.p.c.) to koszty ich zastępstwa procesowego, które sąd przyjął wg norm przepisanych(tj. po 3.617 zł.), uwzględniając jako zasadne argumenty pozwanego w tym zakresie zawarte w odpowiedzi na pozew. Sąd nie może podzielić argumentacji pełnomocnika powoda dotyczącej wysokości kosztów zastępstwa procesowego powoda w powiązaniu z eksponowanym nakładem pracy ww. pełnomocnika(vide k.7), gdyż w sprawie złożono pozew (k.2-7) i wypełnione przez powoda oświadczenie o stanie rodzinnym majątku i dochodach(k.10-11v), a ponadto w pozostałych dwu powołanych wyżej sprawach związanych ze zdarzeniem z 11.07.2003 r., przytoczono w znacznej części identyczne w brzmieniu argumenty faktyczne i prawne

SSO Jan Bartniak